

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยยังขาดวัฒนธรรมสร้างและใช้ความรู้ คนไทยยังคงเห็นแคบๆ ใกล้เคียงๆ เช่น เห็นแก่ตัว เห็นแก่พรรค เห็นแก่พวก ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ไม่รับผิดชอบ หลบหลีกเอาตัวรอดแบบศรีธนญชัย ลักษณะอย่างนี้เมื่อต้องไปเกี่ยวข้องกับเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ การเงิน ย่อมนำไปสู่สภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ สังคม และปัญญาของชาติ ดังที่กล่าวมานี่คือความอ่อนแอภายในของสังคมไทย ซึ่งมีสาเหตุมาจากการศึกษาไทยไม่มีพลังพอที่จะสร้างความเข้มแข็ง ไม่สามารถเตรียมคนไทยให้เผชิญกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลง (ประเวศ วะสี, 2541) และจากรายงานความสามารถในการแข่งขันปี 2544 ของสถาบันนานาชาติ เพื่อพัฒนาด้านการจัดการ ได้แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษาดำกว่าประเทศอื่นๆ ในประชาคมโลก ทั้งๆ ที่ประเทศไทยมีการลงทุนทางการศึกษาสูง (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงชี้ให้เห็นว่าการศึกษาไทยไม่สามารถพัฒนาคุณภาพของคนไทย และไม่สามารถเพิ่มพูนความเข้มแข็งของสังคมไทยให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ยุคโลกาภิวัตน์

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาทุกระดับเป็นการศึกษาที่สร้างความอ่อนแอทางสติปัญญา ทำลายศักยภาพในการเรียนรู้ สร้างคนที่ขาดความรู้ คิดไม่เป็น ทำอะไรไม่เป็น ไม่มีฉันทะและขาดความสามารถในการสร้างความรู้ (ประเวศ วะสี, 2538) การประเมินผลก็ประเมินความรู้จากสิ่งที่ครูบอกและส่วนใหญ่เป็นการประเมินเพื่อตัดสินไม่มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอน (รุ่ง แก้วแดง, 2543) ซึ่งสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2542) ได้กล่าวว่า การศึกษาที่ผ่านมาไม่สนองตอบการพัฒนาผู้เรียนเท่าที่ควร ผู้สอนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เน้นการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหา โดยละเลยการพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพ ไม่นำเหตุการณ์ปัญหาชุมชนและสภาพแวดล้อมรอบตัวผู้เรียนเข้ามาเรียนรู้ ไม่สนใจวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่านิยม และภูมิปัญญาไทย จึงเป็นผลให้กระบวนการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับสภาพความจริง และเป็นการศึกษาที่มุ่งผลิตคนเพื่อป้อนตลาดแรงงาน อันเป็นผลทำให้ผู้เรียนมีแต่ความรู้ไม่มีความคิด

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ประชาคมการศึกษาทั้งหลายมีความคิดเห็นตรงกันว่า ถึงเวลาต้องปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนไทยทั้งชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทย เพิ่มพูนความเข้มแข็งของสังคมไทยให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้นจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) ทั้งระบบครอบคลุมในเรื่องของจุดมุ่งหมายการสอน กระบวนการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการตรวจสอบประเมิน (ไพฑูริย์ สีนลาวัณย์, 2543)

ในการเรียนรู้เรื่องใดๆ ก็ตาม ต้องใช้กระบวนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี (ทิสนา แคมมณี และคณะ, 2544) จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์ที่ได้สังสมจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน ทำให้ได้ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้จำนวนมาก ซึ่งเป็นที่มาของกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาจกล่าวได้ว่าทฤษฎี หลักการ แนวคิด และกระบวนการเกี่ยวกับการเรียนรู้นั้นเป็นฐานสำคัญของการสอนที่มีประสิทธิภาพ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544) ในส่วนของกระบวนการเรียนการสอนนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตราที่ 22 ได้กล่าวไว้ชัดเจนว่า การจัดการศึกษาต้องยึดผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ในมาตราที่ 24 ยังกล่าวถึง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาเพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ตลอดจนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ การให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น ใฝ่รู้อยู่ตลอดเวลา (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

การจัดการกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า จะต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสามารถทำได้หลายแบบหลายลักษณะแตกต่างกันไปตามรูปแบบ วิธีการ เทคนิค หรือจุดเน้นของแบบนั้นๆ อันส่งผลให้เกิดลักษณะและรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนแบบต่างๆ ขึ้นเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยขอยกมาเป็นตัวอย่างพอสังเขป ดังนี้คือ (วัฒนาพร ระวังบุทช์, 2542)

1. รูปแบบการสอนแบบบูรณาการ (Integration)
2. รูปแบบการสอนแบบกรณีศึกษา (Case Study)

3. รูปแบบการสอนแบบสืบสอบ (Inquiry Method)
4. รูปแบบการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving)
5. รูปแบบการสอนเพื่อสร้างความรู้ (Constructivism)
6. รูปแบบการสอนเพื่อสร้างความคิดรวบยอด (Concept Attainment)
7. รูปแบบการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process)
8. รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)
9. รูปแบบการสอนเสริมโดยเพื่อน (Peer Group Tutoring)
10. รูปแบบการเรียนที่บ้าน (Home School)
11. รูปแบบการสอนแบบโครงงาน (Project Approach)
12. รูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Instruction)
13. รูปแบบการสอนแบบชิปปา (CIPPA Model) ฯลฯ

จากการศึกษารูปแบบการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่กล่าวมาข้างต้นนั้น พบว่าทุกรูปแบบการสอนมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติการ ให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น แต่อย่างไรก็ตามในแต่ละรูปแบบการสอนนั้นก็มีการบวนการหรือวิธีดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาว่ามีรูปแบบการสอนใดบ้างที่สามารถนำไปใช้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรีและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ารูปแบบการสอนโมเดลชิปปา (CIPPA Model) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้สอนวิชาต่างๆ ได้ทุกระดับ (สัมภาษณ์ ทัศนาศา งามมณี, 1 ตุลาคม 2544) และจากรายงานการวิจัยของพันธ์ศักดิ์ พลสารมัย และวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543) พบว่า รูปแบบการสอนโมเดลชิปปาเป็นรูปแบบการเรียน การสอนที่ ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี รูปแบบหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ และได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ได้ผลดีกับการสอน ศิลปศึกษา เช่นกัน (สันติ คุณประเสริฐ, 2543)

อีกทั้งได้มีการนำรูปแบบการสอนโมเดลชิปปามาวิจัยทดลองสอนในหลายระดับ และหลายวิชา ดังเช่น ภาณุต เย็นแข (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จริยศึกษาสูงขึ้น มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับดี ส่วนในด้านความรับผิดชอบและความมี ระเบียบวินัยมีการปฏิบัติตนอยู่ในเกณฑ์ดี จิรพันธ์ บุญเรือน (2544 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงขึ้นและ

สุทธิรัตน์ เลิศจตุวิทย์ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ ทักษะการวิเคราะห์ และเจตคติต่อความรักชาติสูงขึ้น

สำหรับการนำมาทดลองสอนนั้น นวลจิตต์ เขาวีกรติพงศ์ (2542) ซึ่งเป็นอาจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้การนำรูปแบบการสอนโมเดลชิปปา ไปใช้สอนในวิชาเทคนิคก่อสร้าง ทางด้านการนำไปใช้สอนในวิชาศิลปะนั้น ปัญญา ทรงเสรี และ วิญญา สุชาติ ได้นำมาใช้จัดการเรียนการสอนจนได้รับรางวัลครูต้นแบบประจำปี พ.ศ. 2542 และ พ.ศ.2543 มาแล้วตามลำดับ นอกจากนี้รูปแบบการสอนโมเดลชิปปายังก็ยังได้รับความสนใจ อย่างกว้างขวางจากนักวิชาการไทย จนทำให้เกิดนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ในชื่อรูปแบบ การสอนชิปปาสตอรี่ (CIPPA-Story Model) พัฒนาขึ้นโดย รองศาสตราจารย์ ดร. ชนาธิป พรกุล คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยผสมผสานแนวคิดและหลักการของรูปแบบการสอน โมเดลชิปปา (CIPPA Model) กับรูปแบบการสอนสตอรี่ไลน์ (Storyline Approach) (กองบรรณาธิการ, 2542)

รูปแบบการเรียนการสอนโมเดลชิปปา (CIPPA Model) พัฒนาขึ้นโดย รองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา แชมมณี อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้พัฒนารูปแบบขึ้น จากประสบการณ์ที่ได้ใช้แนวคิดทางการศึกษาต่างๆ ในการสอนมาเป็นเวลานานประมาณ 30 ปี และพบว่าแนวคิดจำนวนหนึ่งสามารถใช้ได้ผลดีมาตลอด ดังนั้นจึงได้นำแนวคิดเหล่านี้มาประสาน กัน ทำให้เกิดแบบแผนขึ้น เรียกว่า รูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดล ชิปปา (CIPPA Model) หรือรูปแบบการประสานห้าแนวคิด (ทิศนา แชมมณี, 2545) แนวคิด ดังกล่าวได้แก่ (1) การสร้างสรรค้ความรู้ (2) กระบวนการกลุ่มและการเรียนแบบร่วมมือ (3) ความ พร้อมในการเรียนรู้ (4) การเรียนรู้กระบวนการ (5) การถ่ายโอนการเรียนรู้ ทั้งนี้การใช้แนวคิดหลัก ทั้ง 5 แนวคิด อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีที่สำคัญ 2 ทฤษฎี คือ (1) ทฤษฎีพัฒนามนุษย์ (Human Development) (2) ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning)

ทิศนา แชมมณี (2542) ได้กล่าวถึงที่มาของชื่อ CIPPA ไว้ดังนี้

1. C มาจากคำว่า Construct ซึ่งหมายถึงการสร้างความรู้ตามแนวคิดของ Constructivism กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้าง ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเองนี้ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทาง สติปัญญา

2. I มาจากคำว่า Interaction ซึ่งหมายถึงการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือสิ่งแวดลอมรอบตัว กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

3. P มาจากคำว่า Physical Participation ซึ่งหมายถึงการให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกาย โดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางร่างกาย

4. P มาจากคำว่า Process Learning หมายถึงการเรียนรู้กระบวนการต่างๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาตนเอง เป็นต้น การเรียนรู้กระบวนการเป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกับการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญาอีกทางหนึ่ง

5. A มาจากคำว่า Application หมายถึงการนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อยๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีแต่เพียงการสอนเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเข้าใจ โดยขาดกิจกรรมนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จะทำให้ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ ซึ่งทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้นี้ เท่ากับเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายๆ ด้าน แล้วแต่ลักษณะของสาระและกิจกรรม

ซึ่งหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนโมเดลชิปปานั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิคเกอร์ริงและแกมสัน (Chickering and Gamson อ้างถึงในวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2544) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะการสอนระดับปริญญาตรีที่ส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาระดับอุดมศึกษาไว้ 7 ประการดังนี้ (1) ส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษา (2) ส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เรียน (3) ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เชิงรุก (4) การบอกข้อดีข้อเสียของผลงานหรือผลการเรียน โดยป้อนข้อมูลย้อนกลับอย่างทันควัน (5) เน้นการทำงานตามกำหนดเวลา (6) การสื่อให้เกิดความคาดหวังสูง (7) ยอมรับความฉลาดที่หลากหลายและวิธีการเรียนของผู้เรียน

อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบการสอนโมเดลชิปปาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีแนวทางเหมาะสมสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพราะเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตาม

ธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาเพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ตลอดจนให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็น ใฝ่รู้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้สอนระดับปริญญาตรี (Chickering and Gamson อ้างถึงในวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2544 และ พันธุ์ศักดิ์ พลสารรัมย์ และวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2543) และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ผลดีกับการสอนศิลปศึกษา (สันติ คุณประเสริฐ, 2543)

จากการที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนวิชาภาพพิมพ์พื้นฐาน (Basic Print) ซึ่งเป็นวิชาศิลปะแขนงหนึ่งที่มีการพัฒนากระบวนการทางเทคนิคไปพร้อมๆ กับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ ในปัจจุบัน ดังที่ซาฟ และซาซิล็อตโต (Saft and Sacilotto, 1987) ได้กล่าวว่า ไม่มีสื่อชนิดใดที่จะเห็นการพัฒนาได้ชัดเจนเท่าภาพพิมพ์อีกแล้ว เพราะในปัจจุบันมีวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่มีคุณภาพดียิ่งขึ้น มีการคิดค้นเทคนิค และกระบวนการใหม่เกิดขึ้น ด้วยการพลิกแพลงเทคนิคต่างๆ ตลอดจนการคิดค้นเทคนิควิธีการใหม่ๆ ด้วยตัวศิลปิน จึงทำให้เกิดการสร้างสรรค์ที่น่าสนใจในการใช้สื่อภาพพิมพ์ เช่น พลาสติก คอมพิวเตอร์ ภาพถ่าย เทคนิคการปะติดและอื่นๆ อัสนีร์ ชูอรุณ (2527) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจขั้นต้นที่ชักนำให้ศิลปินภาพพิมพ์อยากจะสร้างงานภาพพิมพ์คือความมีเสน่ห์ของกระบวนการทางเทคนิคภาพพิมพ์ โดยแต่ละกระบวนการนั้นก็มีความน้อยๆ อีกมากมายนั้นเป็นตัวทำลายความคิดสร้างสรรค์ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2532) จนมีคำกล่าวว่า ผู้ที่ทำงานภาพพิมพ์ต้องเป็นทั้งศิลปินและนักวิทยาศาสตร์ไปพร้อมกัน (พิระพงษ์ กุลพิศาล, 2531) จากความสำคัญดังกล่าว โปรแกรมวิชาศิลปศึกษาและโปรแกรมวิชาศิลปกรรมสถาบันราชภัฏจึงกำหนดให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีต้องเรียนในรายวิชาภาพพิมพ์พื้นฐาน

แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนศิลปะในปัจจุบันยังพบสภาพปัญหาอยู่หลายด้านดังเช่น Alghamedy (1987 : บทคัดย่อ) พบว่า การจัดสัดส่วนในโปรแกรมภาคปฏิบัติ และภาคทฤษฎีไม่สมดุลย์กัน เป้าหมายของวัตถุประสงค์ศิลปศึกษาไม่ชัดเจนไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติในปัจจุบัน การสอนถูกจำกัดเพียงภาคปฏิบัติ วิรุณ ตั้งเจริญ (2545) กล่าวว่า นักศึกษาศิลปะนั้น ขาดทักษะในการค้นคว้า ไม่สามารถถ่ายทอดกระบวนการทางความคิดของตนได้ เลิศชัย สอนสุภาพ (2526 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาขาดการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ขาดการวิพากษ์วิจารณ์และซักถาม Bebetedoh (1987 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้สอนขาดความรู้ด้านการสอน และเทคนิคการสอนใหม่ๆ ขาดงบประมาณสนับสนุนด้าน

การสร้างสื่อการสอน ครูไม่มีความมั่นใจในการประเมินผลงานการศึกษา และครูส่วนใหญ่ขาดความเชื่อมั่นในการจัดกิจกรรมในหลักสูตร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอนโมเดลชิปาที่มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ควบคู่ไปกับการมีทักษะและกระบวนการมาทดลองสอนในรายวิชาภาพพิมพ์พื้นฐานสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการสอนวิชาภาพพิมพ์พื้นฐานโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนโมเดลชิปาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษาจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาพพิมพ์พื้นฐานสูงขึ้น หลังจากที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนโมเดลชิปา โดยตั้งระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แผนการทดลองที่เรียกว่า Single Group Pretest-Posttest Design ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเดียว (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2536)

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ นักศึกษา (โปรแกรมวิชาศิลปศึกษาหรือโปรแกรมวิชาศิลปกรรม) สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ที่เรียนวิชาภาพพิมพ์พื้นฐาน จำนวน 18 คนใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมดเป็นแบบเจาะจง (Purposive Population)

2. ตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้น รูปแบบการสอนชิปา

2.2 ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เนื้อหาในบทเรียนที่นำมาศึกษาผลของการสอนแบบชิปาในครั้งนี้คือ เรื่องการพิมพ์ผิววน (Relief Process) ใ้ระยะเวลา 5 สัปดาห์

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษาครั้งนี้ เนื้อหาบทเรียนที่นำมาจัดการเรียนการสอนโมเดลชิปปาของนักศึกษา คือเนื้อหาในวิชาภาพพิมพ์พื้นฐานในเรื่องการพิมพ์ผิวขน (Relief Process) ใช้เวลาสอนทั้งหมด 5 สัปดาห์ โดยศึกษาผลของการสอนโมเดลชิปปา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. โมเดลชิปปา (CIPPA) หมายถึง ลักษณะการเรียนการสอน 5 หลัก ซึ่งนำเสนอโดย ทิศนา แชมมณี ได้แก่

1.1 C (Construct) หมายถึง หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนสร้าง และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

1.2 I (Interaction) หมายถึง หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมี ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งอื่นๆ หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว

1.3 P (Physical Participation) หมายถึง หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย

1.4 P (Process Learning) หมายถึง หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้กระบวนการต่างๆ เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการศึกษาด้วย ตนเอง กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา เป็นต้น

1.5 A (Application) หมายถึง หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นำความรู้ที่ ได้เรียนไปประยุกต์ใช้

2. วิชาภาพพิมพ์พื้นฐาน เป็นวิชาในหมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเนื้อหา ระดับปริญญา ตีในหลักสูตรสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2543

3. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา สายมัธยมศึกษา โพรแกรมวิชา ศิลปศึกษา และนักศึกษาศาขาศิลปศาสตร์ สายศิลปกรรมและศิลปะประยุกต์ โพรแกรมวิชา ศิลปกรรม ในระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงคะแนนของนักศึกษาตาม วัตถุประสงค์การสอนวิชาภาพพิมพ์พื้นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยนี้มีความสำคัญต่อการสอนรายวิชาภาพพิมพ์พื้นฐาน ในระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏโดยคาดว่า ผลการวิจัยจะอำนวยประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงผลการสอนรายวิชาภาพพิมพ์พื้นฐาน โดยใช้แนวการสอนแบบชิปปาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
2. เป็นแนวทางสำหรับการสอนรายวิชาภาพพิมพ์พื้นฐาน โดยใช้แนวการสอนแบบชิปปากับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันราชภัฏอื่นๆ
3. เป็นแนวทางสำหรับครูศิลปะที่จะนำรูปแบบการสอนโมเดลชิปปาไปใช้ในวิชาอื่นๆ